

ת"פ 1610/08/13 - מדינת ישראל נגד לאן חברה לבניה ופיתוח בע"מ, תאופיק לחאם, ח'אלד עראבי

בבית-הדין האזורי לעבודה בחיפה

ת"פ 1610-08-13

22 ספטמבר 2014

לפני:

כב' הנשיא רמי כהן

המאשימה

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד רובין

הנאשמים

1. לאן חברה לבניה ופיתוח בע"מ
  2. תאופיק לחאם
  3. ח'אלד עראבי
- ע"י ב"כ עוה"ד יוסף שמחון

גזר-דין

1. כתב האישום, שהוגש לבית הדין ביום 01.08.13, מייחס לחברת **לאן חברה לבניה ופיתוח בע"מ**, מר **תאופיק לחאם** ומר **ח'אלד עראבי** ("הנאשמת", "**הנאשם 2**" ו-"**הנאשם 3**" - בהתאמה) עבירות שונות על **פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש]**, התש"ל-1970 ("פקודת הבטיחות בעבודה"), **ותקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה)**, התשמ"ח-1988 ("תקנות הבטיחות בעבודה") **ותקנות הבטיחות בעבודה (עגורנאים, מפעילי מכונות הרמה אחרות ואתמים)**, התשנ"ג-1992 ("תקנות הבטיחות בעבודה (עגורנאים)") - כל זאת בהקשר לאירוע מיום **06.05.07** ("**האירוע**"), בו נפצע מר **עבד אלקאדר האשם** ("**הנפגע**").
2. בהכרעת הדין, מיום 13.05.14, הרשעתי את הנאשמים בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום.
3. לאחר הכרעת הדין, הגישו באי כוח הנאשמים כולם בקשה בה ביקשו שבית הדין יורה כי ינתן תסקיר שירות מבחן ("**התסקיר**") טרם ייגזר דינם של הנאשמים. בא כוח המאשימה התנגד לבקשתם, והגיש נימוקיו להתנגדות בתגובה מפורטת שהגיש.
- לאחר שהתקבלה תגובת המאשימה, התקיים ביום 28.05.14 דיון בבקשה במעמד הצדדים.
- בהחלטתי (המפורטת ומנומקת), מיום 09.06.14, נעתרתי לבקשות הנאשמים והוריתי על המצאת תסקיר שירות מבחן לגביהם.
4. ביום 07.08.14 התקבל תסקיר אודות הנאשם 2 וביום 03.09.14 התקבל תסקיר אודות הנאשם 3.

עמוד 1

תסקיר אודות הנאשמת לא התקבל. שירות המבחן הודיע כי אינו רואה אפשרות להכין תסקיר אודות תאגיד ואינו רואה אפשרות להמליץ על הטלת צו שירות לתועלת הציבור או מבחן, על תאגיד.

יצוין לעניין זה כי בהחלטת בית הדין הנ"ל בו הוריתי על המצאת תסקיר, נסמך בית הדין על פסק הדין בעניין רע"פ 8487/11 **חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ** בו קבע בית המשפט העליון כי אין מניעה להכין תסקיר מבחן אודות תאגיד. אעיר כי בהליך הנ"ל, נקבע דיון בסוגיה זו בפני הרכב מורחב בבית המשפט העליון (דנ"פ 8062/12 **מדינת ישראל נ' חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ**). דיון בתיק בפני ההרכב המורחב התקיים, אולם טרם ניתן פסק דין.

5. ביום 07.09.14 התקיימה ישיבת הטיעונים לעניין העונש. בפתח הישיבה העיד הנפגע ואולם באי כוח הצדדים הודיעו לבית הדין כי הם מבקשים לוותר על עדותו של העד. לאחר שבאי כוח הצדדים סיכמו טיעוניהם בעל פה, הסכימו כי גזר הדין יישלח אליהם בדואר (עמ' 86 לפרוטוקול, ש: 28).

6. **טענות המאשימה, בתמצית:**

א. מתחם הענישה הראוי בעבירות מהסוג בו הורשעו הנאשמים הוא בין 80 ל-100 אחוז מהקנס הפלילי המרבי בגין כל עבירה.
ב. לנאשמים היו את הכלים למנוע את התרחשות התאונה ואולם הם בחרו להתעלם מהחובות שהוטלו עליהם.
ג. אין, בנסיבות העניין, הצדקה להימנע מהרשעת הנאשמים 2 ו-3, על אף התסקיר החיובי בעניינם.
ד. הנאשמים לא נטלו, אלא אחריות פורמלית בלבד, על מעשיהם.
בסיכום טוענת המאשימה, לאור כל האמור לעיל, שאין לאמץ את האמור בתסקיר, ולהטיל על הנאשמים קנס בגובה שבין 80-100 אחוז מהקנס המירבי הנקוב בחוק לכל עבירה בה הורשעו.

7. **טענות ב"כ הנאשמים 1 ו-2, בתמצית:**

א. האחריות להתרחשות האירוע מוטלת על הנפגע אשר התעלם מהוראות הבטיחות ולא השתמש באמצעי הבטיחות שעמדו לרשותו.
ב. עברם של הנאשמים נקי מרוב, עובר לאירוע ולאחריו.
ג. יש בהרשעת הנאשמת כדי לשלול את רישומה בפנקס הקבלנים וכתוצאה מכך להביא, בסופו של דבר, לקריסתה ולפיטורי כל עובדיה.
ד. תסקיר המבחן שהתקבל בעניינו של הנאשם 2 חיובי ויש בו המלצה לביטול ההרשעה והטלת שירות לתועלת הציבור כחלופה לעונש.
לפיכך, מתבקש בית הדין לבטל את הרשעתם של הנאשמים 1 ו-2 ולהסתפק בתחליפי עונש, כפי שהוצעו בתסקיר.
לחלופין, עותר ב"כ הנאשמים 1 ו-2 לחייב את הנאשמת בקנס שלא יעלה על 7,000 ₪ וזאת על מנת שלא לגרום לביטול רישומה בפנקס הקבלנים.

8. **טענות ב"כ הנאשם 3, בתמצית:**

א. העבירות בהן הורשע הנאשם 3 לא תרמו להתרחשות האירוע ולא השפיעו על תוצאותיו.
ב. בעניינו של הנאשם 3 מתמלאים כל הקריטריונים שנקבעו בפסיקה לאי הרשעתו.
ג. תסקיר המבחן שהתקבל בעניינו של הנאשם 3 חיובי ויש בו המלצה לביטול ההרשעה והטלת שירות לתועלת הציבור כחלופה לעונש.

ד. הרשעת הנאשם וענישה מחמירה יפגעו בפרנסתו של הנאשם, שפתח לא מזמן מסגריה בניהולו, יפגעו בסיכוייו לקבל הלוואה מהקרן לעידוד עסקים קטנים ובסופו של דבר, יביאו לסגירת המסגרייה.

לפיכך, התבקש בית הדין לבטל את הרשעתו של הנאשם 3. ככל שיוטל על הנאשם 3 קנס, עותר בא כוח הנאשם 3 כי יהא זה קנס נמוך ביותר וזאת לנוכח הלוואות שנטל על עצמו בעת רכישת המסגרייה.

ביטול ההרשעה:

9. סעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, קובע:

"ביטול הרשעה:

הרשיע בית המשפט את הנאשם, ולפני מתן גזר הדין ראה שיש מקום לתת לגביו צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור, ללא הרשעה, רשאי הוא לבטל את ההרשעה ולצוות כאמור."

סעיפים 71א(א) ו-71א(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ("חוק העונשין"), קובעים:

"שירות לציבור:

(א) **בית משפט שהרשיע אדם ולא הטיל עליו עונש מאסר בפועל, רשאי, במקום כל עונש אחר או בנוסף עליו, לחייבו בצו שיעשה, בשעות הפנאי שלו וללא שכר, פעולה או שירות לתועלת הציבור או הזולת (להלן, בסימן זה - שירות לציבור), למשך תקופה, למספר שעות ובהתאם לתכנית, הכל כפי שיקבע בית המשפט בצו; לצו כאמור ייקרא להלן "צו שירות".**

(ב) **מצא בית המשפט שנאשם ביצע עבירה, רשאי הוא לתת צו שירות גם ללא הרשעה, בנוסף למבחן או בלעדיו, ומשעשה כן יהיה דינו של צו השירות, לענין סעיף 9 לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, כדין צו מבחן".**

וסעיף 1 לפקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, קובע:

"סמכות בית המשפט ליתן צו מבחן:

הואשם אדם בעבירה וראה בית המשפט שהאישום הוכח, אלא שבהתחשב בנסיבות הענין, ובכללן אפיו של האדם, עברו, גילו, תנאי ביתו, בריאותו הגופנית ומצבו השכלי, טיב העבירה שעבר וכל נסיבה מקילה שבה נעברה העבירה, ראוי, לפי דעתו, לשחרר את העבריין על מנת להעמידו במבחן, רשאי בית המשפט לעשות אחת מאלה:

(1) **להרשיעו ולהורות כל אחד מאלה -**

(א) **להעמידו במבחן.**

(ב) **להעמידו במבחן, ולהטיל עליו אחד או יותר מהמפורטים בפסקאות...**

(2) **ליתן צו מבחן בלי להרשיעו אם אין על הנאשם עונש מאסר על תנאי שבית**

המשפט רשאי לצוות על ביצועו עקב הרשעתו בעבירה שהואשם עליה."

10. נפסק לא אחת, כי הסמכות לבטל הרשעה מופעלת על ידי בתי המשפט במשורה. נקודת המוצא היא כי אדם אשר הוכחה אשמתו בהליך פלילי - יש להרשיעו בדין. ההרשעה מהווה פועל יוצא מהפרת הנורמה הפלילית ומסייעת למיצוי ההליך הפלילי ותכליותיו. בנוסף, הקפדה על עצם ההרשעה נדרשת

לצורך העברת המסר ההרתעתי הרצוי, ועל מנת "לשוות למעשה העבירה תווית של מעשה פסול בעיני החברה, שגמול עונשי בצידו" (ע"פ 5102/03 מדינת ישראל נ. קליין (04.09.07)).

סמכותו של בית המשפט ליתן צו מבחן ללא הרשעה תופעל אך במקרים יוצאי דופן, בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה; מקרים שבהם עלולה להיות פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם; ומקרים שבהם שיקולי הענישה יכולים להידחות בפני נסיבות מיוחדות לקולא, במידה שקיימות. תנאי נוסף שנקבע להימנעות מהרשעה, בא לידי ביטוי בכך שסוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים (ע"פ 29/05 סמי סויסה נ' מ.י. משרד התעשייה המסחר והתעסוקה (11.09.06)) (ההדגשות שלי - ר.כ.).

בפרשת כתב (ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337) נקבעו קווים מנחים לעניין הימנעות מהרשעה ובהם: שאלת עברו הפלילי של הנאשם; הסיכון להישנות עבירות פליליות; נסיבות ביצוע העבירה; מידת הפגיעה של העבירה באחרים; יחסו של הנאשם לעבירה ומידת נכונותו להכיר בפסול שבמעשיו; השפעות ההרשעה על הנאשם.

אשר לנאשמת:

11. אין בפני בית הדין תסקיר שירות מבחן ובו המלצות הנוגעות לנאשמת. כאמור העניין האם ניתן לקבל תסקיר שכזה כאשר מדובר בתאגיד, תלוי ועומד בדיון נוסף בפני בית המשפט העליון. הטענה היחידה ששמענו מפי בא כוח הנאשמת לעניין ביטול הרשעתה של נאשמת זו, היא שהרשעתה בדיון עלולה לשלול את רישומה בפנקס הקבלנים וכתוצאה מכך להביא, בסופו של דבר, לקריסתה ולפיטורי עובדיה.

12. בהחלטתי מיום 09.06.14, בה הוכרעה הבקשה לעניין קבלת תסקיר, אמנם קבעתי בין היתר, שניתן, לאור פסיקת בית המשפט העליון ופסיקת בית הדין הארצי לעבודה, להטיל על תאגיד עונש מבלי להרשיעו, וסיכמתי החלטתי בעניין זה:

..."

(5) המסקנה העולה מהאמור לעיל היא אחת, לאמור גם כאשר מדובר בתאגיד ניתן לעשות שימוש בבקשה לקבלת תסקיר שירות מבחן ולאחר קבלת המלצת שירות המבחן להכריע בשאלה האם יש להותיר את ההרשעה על כנה או שמא ניתן לבטל את ההרשעה ולהטיל על התאגיד תשלום פיצוי, צו מבחן ושירות לתועלת הציבור" (ההדגשה בקו נוספה - ר.כ.).

13. כללית ניתן לקבוע ששאלת הימנעות מהרשעה לגבי תאגיד טרם הוכרעה סופית. בענייננו, אינני מוצא סיבה אשר בגינה תבוטל הרשעתה של הנאשמת. ההיפך הוא הנכון, בחינת השיקולים המנחים בעת ביטול הרשעה אינם מביאים למסקנה שיש במקרה דנן כדי לבטל את הרשעתה של הנאשמת. לפיכך, הרשעתה של הנאשמת תעמוד בתוקפה ולאור כל האמור בעניין זה בהכרעת הדין.

14. יחד עם זאת, סבור אני שבשיקולי העונש אשר יש להשית על הנאשמת יש להביא: לחובתה את העובדה שכעוסקת בעבודות בנייה, הורשעה בעבירות שעניינן בטיחות בעבודה שבהן בסופו של דבר נפגע הנפגע. מאידך יש להביא בחשבון, ולכף זכות, את העובדה שלמרות קיומה ופעילותה בתחום הבנייה במשך שנים רבות, קרוב ל-20 שנים, מעולם לא הורשעה בעבירה לפי פקודת הבטיחות בעבודה או כל עבירה אחרת; כי העבירות בהן הורשעה הנאשמת, התרחשו בשנת 2007, ואילו כתב האישום הוגש רק בשנת 2013 - כאשר במשך כל אותה תקופה היא ממשיכה בביצוע עבודתה כבימים ימימה וכפי שהוכח בפני פער הזמנים של כשבע שנים, לא נבע מהתמשכות חקירה אינטנסיבית ימים, שבועות, חודשים ושנים. למעשה אין בפני הסבר כלשהו לשיהוי הניכר בהגשת כתב האישום. לו, כנטען על ידי בא כוח המאשימה, סברה היא שיש בעבירות בהן הורשעה הנאשמת את אותה מידת חומרה הנטענת בטיעונים לעונש, ניתן היה לצפות שכתב האישום לא יוגש בשיהוי כל כך ניכר, כאשר כל אותה תקופה ממשיכה הנאשמת בפועלה בתחום הבנייה.

ואחרון. בעת הענישה לא ניתן יהיה להתעלם מהעובדה שלמעלה מ-20 שנה עוסקת החברה בעבודות בנייה, מעסיקה עשרות עובדים, ובעל סיווג גבוה בפנקס הקבלנים. לכן, יש לשקול כיצד ניתן לאפשר לה להמשיך בעיסוקה רב השנים.

15. באשר לטענות בא כוח הנאשמת לפיהן הרשעת הנאשמת תביא, כתנאי בלעדיו אין, לסגירתה בכך שלא תהיה לה יכולת התקשרות עם גופים ציבוריים, ייאמר:

בסעיף 2(ב) לחוק עסקאות גופים ציבוריים, התשל"ו-1976 נקבע:

"(ב) לא יתקשר גוף ציבורי עם ספק בעסקה למכירת נכס או למתן שירות, לגוף הציבורי, אלא אם כן נוכח מי שמייצג את הגוף הציבורי באותה עסקה, על פי תצהיר בכתב מאת אותו ספק, כי עד מועד ההתקשרות לא הורשעו הספק ובעל זיקה אליו ביותר משתי עבירות, ואם הורשעו ביותר משתי עבירות - כי במועד ההתקשרות חלפה שנה אחת לפחות ממועד ההרשעה האחרונה;" (ההדגשה לא במקור - ר.כ.).

לפיכך, כשטוענת הנאשמת, ולא הוכח אחרת, כי מדובר בהרשעה ראשונה, לא תיגרם לה כתוצאה

מהרשעה זו "פגיעה קשה" שכן החוק דן בהרשעה "ביותר משתי עבירות".

16. באשר לטענה כי הרשעת הנאשמת תביא למחיקתה מפנקס הקבלנים:

א. סעיף 8 לחוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשכ"ט - 1969 קובע:

8" (א) אלה אינם זכאים לרישום בפנקס, ואם נרשמו

יבוטל רישומם, בכפוף לאמור בסעיף 8א:

....

(2) מי שהורשע בעבירה שיש בה, בהתאם למבחנים שנקבעו בתקנות, כדי לערער מהימנותו להיות קבלן רשום או עבירה אחרת לפי פרק י' לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה - 1965, שקבע לענין זה השר באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, וכל עוד לא עברו שלוש שנים מיום שנשא עונשו על אותה עבירה;

....

(5) תאגיד שמנהל ממנהליו הורשע בפסק דין סופי בעבירה כאמור בפיסקה (2) אף אם המנהל עצמו לא היה רשום בפנקס, זולת אם אותו מנהל פרש מתפקידו כמנהל בתוך 3 חדשים מיום ההרשעה;

..."

ב. בתקנה 1 לתקנות רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (ערעור מהימנות והתנהגות בניגוד למקובל), התשמ"ט-1988 הוגדר מהי עבירה שיש בה כדי לערער מהימנות:

1" כל אחת מהעבירות המפורטות להלן, נקבעת בזה כעבירה שיש בה כדי לערער מהימנותו של קבלן לעבודות הנדסה בנאיות, אם הוא נידון עליה לשלושה חודשי מאסר או מחצית הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(1) לחוק

העונשין, התשל"ז-1977, לפחות ומעלה:

...

**ג. עבירות לפי פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש],
התשל"ז-1970;**

..."(ההדגשה בקו שלי - ר.כ.).

ג. וסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 קובע:

"61. שיעור הקנסות

**(א) על אף האמור בכל חוק, מקום שהוסמך בית המשפט בחוק
להטיל קנס, רשאי הוא להטיל -**

**(1) אם קבוע לעבירה עונש מאסר עד שישה חדשים או קנס
בלבד, או קנס שלא נקבע לו סכום - קנס עד 14,400
שקלים חדשים;**

..."

ד. מכאן שלא עצם ההרשעה היא שעלולה להביא לביטול הרישום בפנקס הקבלנים, אלא
הענישה הנלווית לה (ההדגשה בקו שלי - ר.כ.).

ועוד זאת. על אף האמור בסעיף 8 לחוק רישום קבלנים, קובע סעיף 8א כי:

"8א. (א) נתקיימו בקבלן רשום התנאים המפורטים באחת

**הפיסקאות (2) עד (7) שבסעיף 8(א) רשאי הרשם, אם ראה
שדרגת החומרה שבמעשה או במחדל אינה מצדיקה את ביטול
רישום הקבלן בפנקס, לנקוט נגדו אחד או יותר מאמצעי משמעת
אלה:....."**

כלומר, העניין נתון בכל מקרה לשיקול דעתו של הרשם ואין מדובר בגזירה שתביא באופן חד
משמעי להוצאת הנאשמת מפנקס הקבלנים.

17. משכך, כאמור, הרשעת הנאשמת כאמור בהכרעת הדין בעינה עומדת. כל האמור לעיל בצד הזכות של
הנאשמת יובא להלן במסקנתי לעניין הענישה ההולמת את ההרשעה.

באשר לנאשם 2:

18. בעניינו של הנאשם 2 התקבל תסקיר קצין מבחן ביום 07.08.14. בין היתר נכתבו הדברים הבאים:
"ביחס לביצוע העבירה הנדונה, תאופיק לקח אחריות פורמאלית בלבד. אומנם הוא

מכיר בעובדה שעצם החברה אותה מנהל זכתה במכרז, אז האחריות מוטלת עליו וכי עליו לשאת בתוצאות וכן ביטא צער על הפגיעה שנגרמה לעובד. יחד עם זאת נטה לייחס הכשל לגורמים ולגופים אחרים.

בשיחה תאופיק ביטא בפנינו חשש כי הרשעתו בדין יש בה כדי להביא לפגיעה ישירה במשלוח ידו.

בבואנו להמליץ בפני כבודו, אין אנו מתעלמים מהנטייה של תאופיק למזער את חלקו בעבירה ונטייתו לפעול מתוך מיקוד שליטה חיצוני, לצד זה התרשמנו מאדם בעל יסודות חיוביים הפועל מתוך רמת תפקוד ומסוגלות טובה. המנהל אורח חיים נורמטיבי ויציב בד"כ, נטול הרשעות קודמות ופועל מתוך מערכת ערכים חיובית. עוד התרשמנו מאדם המנהל קשרים משפחתיים וחברתיים חיוביים. בשל מאפייני אישיותו, אנו סבורים כי קיימת רמת סיכון נמוכה להישנות התנהגות מפרת חוק בעתידי, במיוחד נוכח התרשמותנו כי ההליך המשפטי היווה גורם מרתיע.

על כן ובשל העובדה כי מדובר בעבירה, אשר בוצעה מלפני כ-7 שנים ובשל הערכתנו כי הרשעתו בפלילים יש בה כדי לפגוע בעיסוקו ותצמצם מאפשרות מימוש יכולותיו המקצועיות, אנו סבורים כי ניתן במקרה הזה לבטל את הרשעתו בדין וכחלופה לעונש הננו ממליצים על חיובו בצו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 120 שעות בנוסף לפיצוי כספי לעובד שנפגע.

במידה והמלצתנו תתקבל, אנו נפעל להגיש תוכנית של"צ מפורטת תוך חודש ימים".

19. בבחינת הקווים המנחים שנקבעו בעניין כתב, נראה כי הכף נוטה לטובת הימנעות מהרשעת הנאשם 2, ואפרט.

עברו הפלילי של הנאשם - כאמור בתסקיר, ואף בפני בית הדין לא הוצגו ראיות סותרות שלנאשם 2 הרשעות קודמות. על כך יש להוסיף שמדובר בחברה הפועלת, כאמור ללא רבב, משנת 1983. כן, טען ב"כ הנאשם 2 כי הנאשם אף לא זומן לכל חקירה פלילית בשל חשד לביצוע עבירה כלשהי. גם טענה זו לא נסתרה.

הסיכון להישנות עבירות פליליות - גם לעניין זה קיימת התייחסות מפורשת בתסקיר ולפיה "קיימת רמת סיכון נמוכה להישנות התנהגות מפרת חוק בעתידי, במיוחד נוכח התרשמותנו כי ההליך המשפטי היווה גורם מרתיע". יצוין עוד, כי בכ-20 שנות פעילות הנאשמת לפני האירוע ומאז האירוע שהתרחש כשבע שנים לפני הגשת כתב האישום - לא הואשם הנאשם 2 אף לא הורשע בעבירה פלילית כלשהי.

נסיבות ביצוע העבירות - על אף טענות המאשימה כי מדובר בעבירה חמורה, עברו כ-7 שנים מיום התרחשות האירוע ועד להגשת כתב האישום!! אמנם, בהחלטה מיום 12.11.13 קבעתי כי אין מדובר בהתיישנות, אולם שיהוי בלתי מוסבר, של שנים כל כך רבות יש בו כדי להטות את הכף לכיוון אי הרשעה. לו סברה המאשימה שאכן מדובר בעבירות כל כך חמורות - כשלא הובאו ראיות על חקירות אינטנסיביות שנעשו מאז האירוע ועד הגשת כתב האישום (למעט "חיפוש" של הנפגע) - הרי שהיה חייב לקבל משקל בעת שנשקלת טענת בא כוח המאשימה לפיה יש לראות בחומרה את העבירות נשוא כתב האישום.

ועוד. יוזכר כי מדובר בעבירות על פקודת הבטיחות בעבודה ולכן בשלב הכרעת הדין, לא נבחנה שאלת המחשבה הפלילית ואולם, בשלב בו אנו מצויים, סבור אני כי יש לשאלה זו חשיבות.

לא מצאתי כי העבירות בוצעו בנסיבות מחמירות, תוך כוונה. אלא, לכל היותר, תוך רשלנות או עצימת עיניים.

מידת הפגיעה של העבירות באחרים -

- א. ראשית, יש לזכור כי בהכרעת הדין לא נדונה, עד תום, השאלה מה הייתה תרומת העבירות שעברו הנאשמים **לעצם התרחשות האירוע**. מהראיות שבפני בית הדין עולה שלא מדובר בעבירות תוצאתיות.
- ב. שנית, באירוע נשוא כתב האישום נפגע, כאמור, אדם אחד. על חומרת פגיעתו העיד הנפגע ביום 15.01.14:

"נשבר הגב, שני שברים ובראש מאחורה ובצד, יש לי שתי מכות שהותירו צלקות

(העד מצביע על הצלקות). הייתי מאושפז חמישה ימים בבית חולים.

ש. היית לאחר מכן בחופשת מחלה?

ת. כן.

ש. כמה זמן?

ת. עד עכשיו אני לא עובד.

ש. כמה זמן היית בחופשת מחלה?

ת. אולי שישה חודשים בערך."

- ג. לבד מעדותו זו של הנפגע, לא הוצגו בפני רישומים רפואיים, תעודות אי כושר, חוות דעת רפואיות, החלטות של המוסד לביטוח לאומי או כל מסמך אחר ממנו ניתן ללמוד על פגיעותיו של הנפגע **והקשר ביניהן לבין האירוע מיום 06.05.07**. (ההדגשה שלי - ר.כ.).
- ד. בהכרעת הדין לא היה צורך או מקום לדון בשאלת חומרת פגיעתו של הנפגע. בשלב זה, יש לה חשיבות. למרות זאת, ויתרה המאשימה על הבאת ראיות לעניין זה והצדדים בעצם ויתרו על עדותו של הנפגע בדיון מיום 07.09.14.
- ה. לפיכך, דבריו בבית הדין בדיון מיום 15.01.14 הם הראיה היחידה למצבו הרפואי. בהעדר הסכמה מצד הנאשמים כי דבריו של הנפגע משקפים נאמנה את מצבו הרפואי כתוצאה מהאירוע, אין הוכחה, ברמה הנדרשת, במשפט פלילי, לקבוע את חומרת הפגיעה או את הקשר הסיבתי התוצאתי של עדותו של הנפגע על מצבו אל מול האירוע.

יחסו של הנאשם לעבירה ומידת נכונותו להכיר בפסול שבמעשיו -

א. לעניין זה נטען בתסקיר כי:

"תאופיק לקח אחריות פורמאלית בלבד. אומנם הוא מכיר בעובדה

שעצם החברה אותה מנהל זכתה במכרז, אז האחריות מוטלת עליו וכי עליו לשאת בתוצאות וכן ביטא צער על הפגיעה שנגרמה לעובד. יחד עם זאת נטה לייחס הכשל לגורמים ולגופים אחרים."

- ב. איני מתעלם מכך שהתסקיר אכן מציין כי לנאשם 2 נטייה למזער את חלקו בעבירה. עם זאת, יש לזכור כי כתב האישום כנגד הנאשם 2 הוגש בתוקף תפקידו כבעל תפקיד בנאשמת ולא מתוך מעורבות ישירה שלו בביצוע העבירות, אף אם אין חולק כי באחריותו לוודא כי החברה מתנהלת ופועלת בהתאם לחוק.
- ג. עוד יש לזכור, כי המלצת שירות המבחן הינה להימנע מהרשעה, על אף הדברים המפורטים מעלה.

השפעות ההרשעה על הנאשם - בתסקיר ובטיעוני בא כוחו, נטען כי הרשעת הנאשם 2 יש בה כדי לפגוע במשלח ידו. בא כוח הנאשם 2 מפנה לעניין זה לחוק רישום קבלנים ולתקנות מכוחו.

אכן, חוק רישום קבלנים מאפשר לרשם הקבלנים לבטל רישום של קבלן שאחד ממנהליו הורשע בעבירה, כמפורט (ר' סעיף 8(א)(5) לחוק רישום קבלנים). אלא שכפי שפורט לעיל, לא עצם ההרשעה היא שעלולה להביא לביטול הרישום בפנקס הקבלנים, אלא הענישה הנלווית לה.

כללם של דברים:

ראו להלן סעיף 22.

באשר לנאשם 3:

20. בעניינו של הנאשם 3 התקבל תסקיר קצין מבחן ביום 03.09.14. בין היתר נכתבו הדברים הבאים:

"ביחס לביצוע העבירה הנדונה, ח'אלד לקח אחריות על מעשיו. הוא מסר שלא הקפיד על מילוי ההנחיות בכל הקשור לנהלי וחוקי הבטיחות, לדבריו הדבר נעשה בתום לב. חאלד ציין שעצם היותו מנהל המסגרייה, האחריות מוטלת עליו וכי עליו לשאת בתוצאות.

בשיחה ח'אלד ביטא צער וכאב על הפגיעה שנגרמה לעובד. התרשמנו מחרטה אמיתית ומיכולת אימפטית..

בשיחה ח'אלד ביטא בפנינו חשש כי הרשעתו בדין יש בה כדי להביא לפגיעה ישירה במשלוח ידו ובהתפתחותו המקצועית והאישית.

בבואנו להמליץ בפני כבודו, התרשמנו מאדם בעל יסודות חיוביים הפועל מתוך רמת תפקוד ומסוגלות טובה, מנהל אורח חיים נורמטיבי ויציב בד"כ, נטול הרשעות קודמות ופועל מתוך מערכת ערכים חיובית.

עוד התרשמנו מאדם המנהל קשרים משפחתיים וחברתיים חיוביים. כאמור ח'אלד לוקח אחריות על כישלונו ההתנהגותי, מכיר בפגיעה שנגרמה למתלונן ובהשלכותיה.

בשל מאפייני אישיותו, התרשמנו מרמת סיכון נמוכה להישנות התנהגות מפרת חוק בעתיד, במיוחד נוכח התרשמותנו כי ההליך המשפטי היווה גורם מרתיע.

על כן ובשל העובדה כי מדובר בעבירה, אשר בוצעה מלפני כ-7 שנים ובשל הערכתנו כי הרשעתו בפלילים יש בה כדי לפגוע בעיסוקו ותצמצם מאפשרות מימוש יכולותיו המקצועיות, אנו סבורים כי ניתן במקרה הזה לבטל את הרשעתו בדין וכחלופה לעונש הננו ממליצים על חיובו בצו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 120 שעות בנוסף לפיצוי כספי לעובד שנפגע.

במידה והמלצתנו תתקבל, אנו נפעל להגיש תכנית של"צ מפורטת תוך חודש ימים". 21. בחינת הקווים המנחים שנקבעו בעניין כתב, נראה כי הכף נוטה לטובת הימנעות מהרשעת הנאשם 3,

ואפרט.

עברו הפלילי של הנאשם - כאמור בתסקיר, ולא הוצגו ראיות סותרות לכך, אין לחובת הנאשם 3 הרשעות קודמות. כך, גם לא נסתרה טענת בא כוחו כי אין לחובת הנאשם הרשעה בפלילים לאחר יום האירוע.

הסיכון להישנות עבירות פליליות - גם לעניין זה קיימת התייחסות מפורשת בתסקיר ולפיה "בשל מאפייני אישיותו, התרשמנו מרמת סיכון נמוכה להישנות התנהגות מפרת חוק בעתיד, במיוחד נוכח התרשמותנו כי ההליך המשפטי היווה גורם מרתיע". גם לעניין זה יצוין כי מאז האירוע נשוא כתב האישום - לפני למעלה מ- 7 שנים - לא הואשם הנאשם 3 בכל עבירה פלילית.

נסיבות ביצוע העבירות - הדברים האמורים מעלה, באשר למשך הזמן שעבר מאז יום האירוע ועד להגשת כתב האישום, נכונים גם כאן.

כך, גם בעניינו של הנאשם 3 לא מצאתי כי העבירות בוצעו בנסיבות מחמירות, תוך כוונה. אלא, לכל היותר, תוך רשלנות או עצימת עיניים.

מידת הפגיעה של העבירות באחרים

שאלת חומרת פגיעתו של הנפגע באירוע נדונה לעיל והאמור לעיל רלוונטי גם לעניין נאשם 3.

יחסו של הנאשם לעבירה ומידת נכונותו להכיר בפסול שבמעשיו

א. לעניין זה נכתב בתסקיר כי:

"ח'אלד לקח אחריות על מעשיו. הוא מסר שלא הקפיד על מילוי ההנחיות בכל הקשור לנהלי וחוקי הבטיחות, לדבריו הדבר נעשה בתום לב. חאלד ציין שעצם היותו מנהל המסגרייה, האחריות מוטלת עליו וכי עליו לשאת בתוצאות.

בשיחה ח'אלד ביטא צער וכאב על הפגיעה שנגרמה לעובד. התרשמנו מחרטה אמיתית ומיכולת אימפטיית..".

ב. נטילת האחריות של הנאשם 3 איננה פורמאלית גרידא ויש הפנמה של אחריותו להקפדה על נהלי בטיחות.

השפעות ההרשעה על הנאשם - בתסקיר ובטיעוני בא כוחו, נטען כי הרשעת הנאשם 3 יש בה כדי לפגוע במשלח ידו. בא כוח הנאשם 3 מתייחס לעניין זה מפנה לפגיעה בסיכוייו של הנאשם 3 לקבל הלוואה מהקרן לעידוד עסקים קטנים. אי קבלת הלוואה, כך נטען, תביא לקריסת עסקו של הנאשם 3 ולפגיעה כלכלית אנושה בו ובבנו, העובד עימו במסגרייה.

אכן, אין ספק כי השבתה כללית של העסק שבבעלות הנאשם 3 הינה פגיעה קשה אשר אינה מידתית לחומרת העבירות בהן הורשע הנאשם 3 בהכרעת הדין.

אמנם, לא הוצגו בפני ראיות לכך שהרשעה תשלול מהנאשם 3 את האפשרות ליטול הלוואה מהקרן לעידוד עסקים קטנים ואולם נכון אני להניח כי כאשר מדובר בהלוואות בערבות מדינה, שאלת רישומו הפלילי של בעל העסק אפשר שתהא לה חשיבות.

סיכום לעניין הנאשמים 2 ו-3:

22. נוכח האמור לעיל, אני מבטל את הרשעתם של הנאשמים 2 ו-3 ומטיל עליהם שירות לתועלת הציבור, וזאת בהיקף של 120 שעות כל אחד.

הנאשם 2 ירצה את שעות השירות ב"עמותת ידיד" בנצרת, בהתאם לתוכנית שגובשה עבורו בשירות המבחן.

שירות המבחן יגבש תכנית עבור הנאשם 3, בתוך 30 ימים מהיום.

23. בנוסף, ובהתאם להמלצה שבתסקיר, ישלם **כל אחד** מהנאשמים 2 ו-3 פיצוי לנפגע בסך 8,000 ₪. 2,000 ₪ מתוך הפיצוי יופקדו תוך 30 ימים מיום חתימת פסק דין זה והיתרה בשישה שעורים שווים ורצופים, החל מיום 01.12.14 ובכל 01 לחודש הגריגוריאני שלאחר מכן. לא יועבר תשלום כלשהו על חשבון הפיצוי במועדו - תעמוד היתרה לפירעון מידי.

לעניין עונשה של הנאשמת:

24. א. מדיניות ענישה ראויה באה לקדם את תכלית החוק. הרציונל המונח ביסוד פקודת הבטיחות בעבודה והתקנות שהותקנו על פיה הוא לספק סביבת עבודה בטוחה ולהגן על חייו ועל שלמות גופו של כל מי שנמצא במקום העבודה לצורך עבודתו, בין שהוא עובד ובין שהוא קבלן עצמאי (ע"א 7130/01 **סולל בונה בנין ותשתית בע"מ נגד יגאל תנעמי ואח'**, פד"י נח (1) עמ' 1, בעמ' 15 מול האות ה').
ב. מנגד, יש לשקול את הנתונים הבאים:

עמוד 12

- מדובר בעבירות שבוצעו ביום 06.05.07 (או קודם לכן); דהיינו - לפני למעלה מ-7 שנים, כאשר כתב האישום הוגש רק ביום 01.08.13 - למעלה מ-6 שנים לאחר ביצוע העבירה. עובדה זו יש להביא בחשבון שכן אחת ממטרותיה העיקריות של הענישה היא - ההרתעה. לא ניתן לדבר על הרתעת הנאשמת עצמה כמו גם על הרתעתם של אחרים, כאשר חולפות כל כך הרבה שנים מעת האירוע נשוא כתב האישום ועד הגשתו של כתב האישום. במיוחד כשבמשך כל אותה תקופה ידוע למאשימה שהנאשמת ממשיכה בביצוע אותן עבודות אשר ביצעה ערב האירוע. בנוסף, מצאתי מקום להתחשב בעובדה שמדובר בהרשעה ראשונה של הנאשמת וכן, לא ידוע על כישלון נוסף שלה, בקשר לפקודת הבטיחות בעבודה, או כל עבירה פלילית אחרת.
25. העונש הראוי והצודק שיש להטיל על נאשם נתון לשיקול דעתו של בית הדין. בע"פ 212/79 **פלוני נ. מדינת ישראל**, פ"ד לד(2), 421, 434 (1979), מלאכת שקלול השיקולים השונים לענישה אינה מלאכה מדעית או שרירותית ובמסגרתה יש להביא בחשבון את הרקע הכללי והאינדיבידואלי כשהשאיפה הינה להגיע לענישה מידתית.
26. לאחר ששקלתי את מכלול נסיבות המקרה ובשים לב לנסיבות הקונקרטיות של הנאשמת, לא מצאתי שיש נימוקים מיוחדים לאי השתתת קנס כלל. עם זאת, אני סבור שהסנקציה הצפויה לנאשמת מחיובה בקנס העולה על מחצית הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, אינה מידתית לעבירה, נסיבותיה ותוצאותיה האפשריות על המשך עיסוקה של הנאשמת בעיסוקים בהם עוסקת היא למעלה מ-20 שנים. נוכח הנימוקים, אני גוזר על הנאשמת תשלום קנס בשיעור של 7,000 ₪ בגין כל העבירות בהן הורשעה.
- קנס זה ישולם לא יאוחר מתום 30 ימים מיום מתן גזר דין זה.
27. בנוסף לאמור לעיל, ובהתאם להוראות סעיף 72 לחוק העונשין, על הנאשמת להפקיד בבית הדין, עד ליום 01.11.14 התחייבות, שפרטיה כדלקמן:
- א. ההתחייבות תהיה למשך 3 שנים מהיום;
- ב. ההתחייבות תהיה להימנע מלעבור עבירה על פקודת הבטיחות בעבודה;
- ג. ההתחייבות תהיה בסך 20,000 ₪ לגבי כל עבירה בה הורשעה בכתב האישום נושא תיק זה.
28. לצדדים זכות ערעור כדין.

ניתן היום, כ"ז אלול תשע"ד, 22 ספטמבר 2014, בהעדר הצדדים וישלח אליהם.